

**Vrije Academie
Werkplaats
voor Beeldende
Kunsten Den Haag
Programma
voorjaar 2010**

V A

W

PROGRAMMA
VOORJAAR 2010

B

K

D

H

- 2 Voorwoord
- 4 Inleiding
- Werkplaatsen**
- 6 Digitale beeldbewerking
- 7 Grafiek
- 7 Keramiek
- 8 Ruimtelijk
- 8 Teken en/schilderen
- 9 WWVF/Beeldend platform
- Kick-off**
- 10 Digitale beeldbewerking
- 13 Grafiek
- 14 Keramiek
- 15 Ruimtelijk
- 18 Teken en/schilderen
- 20 **Pesentaties** (nieuw)

- 21 **Artists-in-residence**
- Cursussen**
- 29 Kunstbeschouwing/filosofie
- 30 Nieuwe media
- 30 Ruimtelijk
- 32 Teken en/schilderen
- 34 **Werkbeschouwen**
- 36 **De Nieuwe Academie (DNA)**
- 42 **Studium Generale**
- 50 **GEMAK** Vrije Academie in samenwerking met het Gemeentemuseum Den Haag
- 51 Staf en begeleiding
- 52 Algemene informatie en tarieven

VOORWOORD

Als leidend uitgangspunt voor kunstoverdracht en kunstontwikkeling van kunstenaars staat voor de Vrije Academie de drieëenheid van praktijk, reflectie en presentatie centraal. De Vrije Academie is daarin bijzonder en uniek want vanaf haar allereerste begin in 1947 steeds op zoek naar nieuwe, 'vrije' vormen van kunstonderwijs en kunstvorming die in de steeds wisselende context van ontwikkelingen in de samenleving om een telkens andere vrije invulling vragen. De Vrije Academie is dan ook geen 'school-school' maar een open, vrije werkplaats waar kunst-maken, kunst-reflectie en kunst-presenteren als belangrijke instrumenten ingezet worden om kunstenaars, professionals in de dop en autodidacten, tot artistiek wasdom te laten komen.

In de opzet van de Vrije Academie is het mogelijk om met talent en ambitie door te groeien van beginner zonder vooropleiding naar professioneel kunstenaar. Ook is er voor startende kunstenaars de mogelijkheid geselecteerd te worden voor het 2-jarige ambitieuze, postacademische onderdeel van de Vrije Academie, DNA (De Nieuwe Academie).

Dit programmaboekje van de Vrije Academie Werkplaats voor Beeldende Kunsten Den Haag geeft een zo compleet mogelijk, helder en uitnodigend overzicht van wat onze vrijplaats voor kunstenaars te bieden heeft in het eerste halfjaar van 2010: en dat is heel veel, want naast de vertrouwde werkplaatsmogelijkheden en uitgebreide faciliteiten bieden wij jullie, huidige en potentiële deelnemers, onder meer inspirerende **Kick-off's**, verrassende workshops, en een niet te missen doorwrocht Studium Generale. Daarnaast herbergen wij een wisselend Artists-in-Residence-programma, een tentoonstellingsruimte met bijbehorende debat- en lezingenreeks over kunst, politiek en samenleving in Gemak (samenwerkingsverband met het Gemeentemuseum Den Haag).

Ook gaan we vier keer per jaar ruimte maken voor presentaties van deelnemers zelf en stimuleren wij de ontwikkeling van bijzondere (externe) projecten van kunstenaars via de mogelijkheid van de nieuwe PROJECTRUIMTE. Hier bieden wij kunstenaars de mogelijkheid om gedurende een vooraf afgesproken periode een bijzonder en excellent project in de Vrije Academie te ontwikkelen, liefst ook met een try-out of (voor)presentatie in de academie. Kunstenaars met een bijzonder plan of project dat voldoet aan de beoogde kruisbestuiving, kunnen contact met mij opnemen om de mogelijkheden voor een op maat gesneden PROJECTRUIMTE-invulling te bespreken.

Nieuw in het programma voor het komende half jaar, is De VRIJE Zondag, een gevarieerd middagprogramma met, aansluitend op het tentoonstellingsthema van Gemak, activiteiten ontwikkeld in de Vrije Academie (bv workshops), tezamen met discussies, kunstfilosofische beschouwingen, kunstenaarspresentaties en performances, maar vooral ook altijd ruimte voor verrassingen. Om het programma zo actueel en verrassend mogelijk te houden verwijs ik voor de precieze data en het programma naar onze website, www.vrijeacademie.org. Om u toch alvast een idee te geven: de eerste Vrije Zondag (op zondag 14 maart o.v.) keert in ieder geval het begrip **De Verbouwing** binnenstebuiten.

Het wordt een mooi voorjaar in de Vrije Academie; word deelnemer en maak het mee!

Marie Jeanne de Rooij, directeur

Wilt u op de hoogte blijven van al onze activiteiten dan kunt u zich aanmelden voor onze persberichten en nieuwsbrieven via: info@vrijeacademie.org

INLEIDING

De Vrije Academie wil kunstenaars met een serieuze, op artistieke doelstelling gerichte werkhouding, faciliteiten en begeleiding bieden om tot volledige ontplooiing van hun beeldend werk en kunstenaarschap te komen, ongeacht hun vooropleiding.

Het hart van de Vrije Academie wordt gevormd door de werkplaatsen. De werkplaatsen zijn elke dag van de week (ook in het weekend en op maandag t/m vrijdag in de avond) toegankelijk voor deelnemers. Zij kunnen in alle vrijheid werken in een gemeenschappelijk atelier en worden op bepaalde momenten in de week technisch en inhoudelijk begeleid in de ontwikkeling van hun werk. Begeleiders stimuleren de deelnemers tot onderzoek van het eigen beeldend vocabulaire en moedigen hen aan om te experimenteren met andere disciplines. Om het experiment een extra impuls te geven nodigt de Vrije Academie gerenommeerde kunstenaars uit voor het geven van **masterclasses**. Voor meer informatie hierover, zie: **Kick-off** (p. 10).

Driemaal per jaar wordt in werkbeschouwingen door begeleiders van de Vrije Academie de individuele ontwikkeling van iedere deelnemer besproken. Het reflecteren op kunst en maatschappij in meer algemene zin wordt gestimuleerd door het Studium Generale en het programma van GEMAK.

Hoe word ik deelnemer?

Na een intakegesprek over portfolio en motivatie kunnen potentiële deelnemers worden toegelaten tot de Vrije Academie. Bel voor het maken van een afspraak het secretariaat: 070 363 89 68 of mail: info@vrijeacademie.org

Cursusprogramma

De Vrije Academie biedt deelnemers en geïnteresseerde niet-deelnemers de mogelijkheid om zich in te schrijven als **cursist voor het speciale avondprogramma**. De aangeboden cursussen zijn veelal gericht op de ontwikkeling van een bepaalde techniek en vinden eenmaal per week plaats. Deze cursussen zijn zonder ballotage toegankelijk. Voor meer informatie zie CURSUSSEN (p. 29).

Project

Kunstenaars van buiten kunnen voorstellen indienen om, voor de duur van een project, gebruik te maken van de werkplaatsen.

Alle praktische informatie over o.a. aanmelding en tarieven is terug te vinden op pagina 52. Inschrijfformulieren voor de cursussen kunt u via onze website downloaden: www.vrijeacademie.org

WERKPLAATSEN

WERKPLAATS DIGITALE BEELDBEWERKING

Voor beeldend kunstenaars die in hun werk digitale technieken toepassen biedt de Vrije Academie een goed ingerichte werkplaats die gericht is op digitale beeldbewerking van bijvoorbeeld fotografische prints, grafiek- of schilderwerk. Deelnemers kunnen gebruik maken van diverse softwarepakketten. De uitgewerkte digitale beelden kunnen, tegen betaling, op groot formaat geprint worden of toegepast worden binnen grafische technieken (etsen, lithografie, zeefdruk). Digitale beeldbewerking kan ook in een voorbereidende fase gebruikt worden om concepten vorm te geven. De begeleiding van deze werkplaats richt zich op het ontwikkelen van vaardigheid met diverse softwarepakketten en op het inzichtelijk maken van de verschillende digitale technieken. De nadruk ligt daarbij op de relatie tussen inhoudelijke uitgangspunten, de mogelijkheden van de deelnemer en de wijze waarop dat digitaal kan worden vormgegeven. Gezien de complexiteit van deze materie is de begeleiding vaak één op één.

Aanwezige hardware: vier “high end” werkstations met dubbele beeldschermen, enkele eenvoudige pc’s, centrale server, centrale opslag van data, Wacom digitale tekentabletten, scanner, Epson A4 printer, hoogwaardige Epson 4800 A2 printer, beamer voor presentaties enz. **Aanwezige software:** alle grote pakketten voor digitale beeldbewerking, enkele kleinere 3D-pakketten, aangevuld met ondersteunende en/of aanvullende software.

Naast de ‘gewone’ beeldbewerking kan er in overleg met de begeleider worden geëxperimenteerd met videoanimatie, grafiek enz. Daarnaast kunnen deelnemers ook op hun eigen notebook computers werken. LAN en wireless-LAN zijn aanwezig.

Groot Formaat Digitale Prints

De VA beschikt over een Epson Stylus Pro CF 10000 grootformaat printer en biedt kunstenaars, fotografen, architecten en andere geïnteresseerden de mogelijkheid om, tegen betaling, te experimenteren met hun werk en op groot formaat te printen.

Meer informatie is te vinden op onze website. Afspraken kunnen gemaakt worden via tel: 070-3638968 of e-mail: info@vrijeacademie.org.

WERKPLAATS GRAFIEK

De werkplaats Grafiek van de Vrije Academie op de tweede verdieping biedt deelnemers de gelegenheid te werken met de uitgebreid aanwezige faciliteiten. De afdeling beschikt over drie etspersen waarvan één met een rolbreedte van 100 cm (tevens geschikt voor hoogdruk), drie lithopersen van 80 cm breed met een groot aantal lithostenen en drie zeefdruktafels. Verder zijn beschikbaar: belichtingsapparatuur voor zeefdruk, een contactkast voor polymeer, droogkast, zuurbak met randafzuiging, verwarmingstafel, stuifkast en droogrekken.

Begeleiders: op dinsdag **John de Rijke** en op donderdag **Marijke Verhoef**

Werkplaatsassistent op dinsdag, woensdag en donderdag: **Mischa van Pinxteren**

WERKPLAATS KERAMIEK

De werkplaats Keramiek is een lichte, grote, goed geoutilleerde ruimte. Een wals, grote oven en spuitkast zijn aanwezig. Ook is er de mogelijkheid tot het maken van keramische transfers en van grote ruimtelijke objecten, al dan niet in combinatie met hout en metaal.

De persoonlijke ontwikkeling van iedere deelnemer staat in de begeleiding voorop.

Begeleider op donderdag: **Moki Last**

WERKPLAATS RUIMTELIJK

De werkplaats Ruimtelijk beschikt over goed geoutilleerde ruimtes voor hout- en metaalbewerking die grenzen aan een open, voor meerdere doeleinden te gebruiken ruimte. Het programma is gericht op een interdisciplinaire benadering. De strikte scheiding tussen hout en metaal is opgeheven en combinatiemogelijkheden met andere beeldende disciplines worden aangemoedigd en onderzocht.

Begeleider op woensdag: **Mark de Weijer**

Werkplaatsassistent op woensdag en donderdag: **Niek de Heer**

WERKPLAATS TEKENEN/SCHILDEREN

De bovenste etage met prachtig daglicht en schitterend uitzicht over de stad is gereserveerd voor schilderen, tekenen en andere vormen van tweedimensionaal werken. Door middel van verrijdbare wanden ontstaan er modulaire werkruimten. Naast de cursussen in de avond is er het hele jaar door begeleiding op vaste tijden en dagen. De begeleiders bieden kennis op het gebied van inhoudelijk inzicht, kunsttheorie en technische schilderkunstige middelen. Deelnemers hebben de beschikking over mobiele werkstations en (tijdelijke) opbergruimten voor materialen.

Begeleiders: maandag **Mark van Overeem** en

donderdag **Elsa Hartjesveld**

De Werkplaats Beeldend Platform is een samenwerkingsverband tussen de Vrije Academie en **World Wide Visual Factory**. Beeldend Platform omvat productieruimten voor audiovisueel ruimtelijk werk. Kunstenaars kunnen de studio's gebruiken om concepten te ontwikkelen en om proefopstellingen van installaties en performances te maken. In de studio's kunnen kunstenaars experimenteren en onderzoek doen naar de samenhang van meerdere beelden en geluidsbronnen. Hoe verhoudt het ene beeld zich tot het andere? Hoe werkt het geluid in de ruimte? Voor welk beeldformaat en welke beelddrager wordt gekozen? Het initiatief is voortgekomen uit de constatering dat kunstenaars behoefte hebben aan een ruimte waar ge- werkt kan worden aan een optimale ruimtelijke opstelling.

De studio's bieden de mogelijkheid om nieuw werk te maken en met opstellingen te experimenteren. Wij nodigen tijdens het werkproces conservatoren, tentoonstellingsmakers, film/video- en geluidsdeskundigen uit om met de kunstenaars van gedachten te wisselen en waar gewenst advies uit te brengen. De studio's zijn ingericht met productie- en weergaveapparatuur, waaronder Apple Mac Pro (Final Cut), digitale opnameapparatuur, blue key studio, priva lite panelen, videoprojectoren, monitoren, dvd-players, geluidsapparatuur, licht en een verscheidenheid aan projectieschermen.

De Werkplaats Beeldend Platform bevindt zich op de 1^e etage van de Vrije Academie en omvat 2 studio's. In studio 1 staat de labversie van een 360 graden videopanorama, voorzien van 25 meter beeldomtrek en 10 gesynchroniseerde videoprojectoren. In deze studio worden werken voor 360 graden projectie ontwikkeld. Studio 2 wordt gebruikt voor wisselende opstellingen, blue key opnamen, montage en onderzoek naar de samenhang tussen stilstaand en bewegend beeld.

Gebruik van de studio's

Kunstenaars kunnen een voorstel indienen om doorlopend of projectmatig van de studio's gebruik te maken. Mail voor het maken van een afspraak naar het secretariaat: info@vrijeacademie.org

Artists-in-Residence

Als onderdeel van het Vrije Academie Artist-in-Residence programma worden kunstenaars uitgenodigd om in de studio's te komen werken. Voor januari t/m juni 2010 zijn Paul Borchers, Vinicius S.R., George Snow, Holger Hiller, Fernando Rabelo, Twan Janssen, Jasper TX, en Danillo Barata uitgenodigd.

KICK-OFF PROGRAMMA

Masterclasses van de Vrije Academie

In het Kick-off programma wordt een kunstenaar uitgenodigd voor het geven van een masterclass/workshop. De Kick-off is bedoeld als een sterke impuls tot experiment, het vinden van een onverwacht perspectief met betrekking tot het eigen beeldend vermogen van deelnemers. De Kick-off is ook toegankelijk voor niet-deelnemers en biedt zo uitgelezen masterclasses voor externe kunstenaars of studenten. De Kick-off's zijn daarnaast een perfecte en intensieve kennismaking met de Vrije Academie voor potentiële deelnemers.

KICK-OFF DIGITALE BEELDBEWERKING

Second Life met Saskia Boddeke

Digitale beeldmiddelen kunnen een concept direct visualiseren of helpen formuleren. Dat neemt niet weg dat de schets, krabbel of genoteerde waarneming daarbij nog steeds van belang kunnen zijn.

Digitaal beeldmateriaal kan op veel manieren worden verkregen: via digitale video en fotografie, gescand 'traditioneel' werk, met 3d software gegenereerde beelden enz. Gewoonlijk is dit materiaal verkregen uit de al dan niet geënceneerde werkelijkheid.

Online games en virtuele werelden, waar globaal miljoenen mensen aan deelnemen, hebben een nieuwe dimensie van de 'werkelijkheid' toegevoegd die voor de kunsten van betekenis kunnen zijn en, andersom, waarin de kunsten zelf van betekenis kunnen zijn. Een van de bekendste virtuele werelden is Second Life. Door middel van een zogenaamde 'avatar' – een persoonlijke grafische representatie – kan iemand in Second Life contact leggen met andere avatars van mensen over de hele wereld. Naast een veelheid van andere toepassingen biedt Second Life ook allerlei virtuele, eenvoudig te gebruiken basisinstrumenten. Second Life kan bovendien gebruikt worden voor het verkrijgen van interessante beelden, die vervolgens bewerkt kunnen worden in Photoshop of fungeren als startpunt voor het werken met traditionele technieken.

Deze bijzondere virtual world Kick-off wordt ingeleid door Saskia Boddeke, bijgestaan door Rob Steenhorst. De deelnemers krijgen daarna 3 weken om, in de lijn van wat op de eerste dag is aange-reikt, werk te maken. Rob Steenhorst zal op de donderdagen beschikbaar zijn voor vragen en het oplossen van problemen.

Door het karakter van Second Life kunnen deelnemers ook thuis op hun eigen computer verder doorwerken. In de vierde week zal Saskia het werk en de ervaringen met de deelnemers bespreken en evalueren.

**Saskia Boddeke is aanwezig op: donderdag 28 januari (Kick-off)
en woensdag 24 februari**

Kosten: € 120 / deelnemers werkplaatsen gratis

Saskia Boddeke (1962) werkte na haar afstuderen aan de Toneel-school Amsterdam in 1986 als stagemanager en later als assistent-regisseur bij de Nederlandse Opera in Amsterdam. In die functie werkte zij op internationaal niveau in München, Pesaro, Amsterdam en Parijs samen met Peter Stein, David Pountney, Robert Carsen, Harry Kupfer, Dario Fo, Pierre Audi and Klaus-Michael Grüber. Later werkte zij in binnen- en buitenland als regisseur en producent mee aan internationale opera- en theatervoorstellingen o.a. in samenwerking met Peter Greenaway, Louis Andriessen en Pierre Audi. De laatste jaren legt zij zich toe op het produceren van multimediale voorstellingen die duidelijke raakvlakken vertonen met beeldende kunst. Zij laat zich daarbij inspireren door de virtuele wereld van *Second Life*. In 2008 verzorgde zij de regie en het concept van de multimediale voorstelling *Blue Planet*. Op dit moment bereidt Saskia Boddeke de multimediale voorstelling *The Story of Susa Bubble* voor.

Nieuwe Media als presentatiemiddel met Hans Ligteringen

Als gevolg van verregaande digitalisering is het profiel en de rol van de beeldende kunsten (lees: kunstenaars) ingrijpend veranderd. Creatievelingen (kunstenaars, designers, architecten enz.) incorporeren actief de rol van media, technologie en wetenschap in hun artistieke werken. Ze zijn dus niet alleen kunstenaar maar ook deels wetenschapper, architect, socioloog, schrijver, ontwerper, kunstenaar, techneut, fantast, profeet, verhalenverteller, en ambachtsman tegelijk. Zij zijn onderdeel van moderne netwerken geworden en vertrouwd met integraal ontwerpen en samenwerken.

Hans Ligteringen geeft op de eerste Kick-off dag een lezing over de relatie tussen nieuwe media, kunstenaarschap en de nieuwe mogelijkheden van kunst presenteren. Op de tweede dag zal hij één-op-

één aan de hand van het werk van de Kick-off-deelnemers ingaan op wat deze nieuwe ontwikkelingen en mogelijkheden kunnen betekenen en hoe deze kunnen worden ingezet in de kunstenaarspraktijk.

Data: 10 en 17 maart

Kosten: € 60 / deelnemers werkplaatsen gratis

Hans Ligteringen (1957) studeerde aan de Rijksakademie van beeldende kunsten in Amsterdam. Hij is naast beeldend kunstenaar ook adviseur, bedenker en uitvoerder van een groot aantal kunst-media projecten vaak op het inhoudelijke raakvlak met andere cultuuruitingen zoals literatuur, wetenschap, vormgeving, film, politiek, journalistiek en media. Samen met M.J.F. de Rooij maakt hij sinds 1995 *Posing as ....* projecten & producties o.a. over thema's als (Beeld)taal en (stads)architectuur experimenterend met uiteenlopende vormen en media, zintuiglijk en virtueel op zoek naar het avontuur van een parallelle nieuwe belevingswereld voor kunstenaars en publiek. Voor meer informatie: www.ligteringenderooij.nl

KICK-OFF GRAFIEK

met **Peter Zuur**

Beeldend kunstenaar Peter Zuur laat zien hoe zijn vrije aanpak van de grafiek interessante, nieuwe mogelijkheden biedt. Bijvoorbeeld door op allerlei manieren acrylplaten te bewerken, zowel fotografisch, schilderend en tekenend. De platen kunnen als alternatief voor de lithografie beschouwd worden en zowel op de lithopers als op de etspers afgedrukt worden. Ook toont hij de mogelijkheden van werken met een pinhole camera, een medium dat Peter Zuur zelf vaak gebruikt in zijn werk.

Data: 4, 11, 18 en 25 februari en 4 maart

Kosten: € 120 / deelnemers werkplaatsen gratis

Peter Zuur (1957) kreeg zijn opleiding aan de University of Delaware, USA (1978-1979) en aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Den Haag (1980-1985). Hij is werkzaam als graficus en schilder. In zijn werk past hij een gefaseerd grafisch procedé toe. Uitgaande van zogenaamde 'pinhole' foto's, bewerkt hij negatieven tot transparante positieven die als vertrekpunt dienen voor een ets of een gomdruk. Vaak maakt hij maar één afdruk die hij met verf en inkt bewerkt. De onderwerpen van zijn grafische werk ontleent Peter Zuur aan indrukken onderweg tijdens zijn reizen. Tijdens deze Kick-off periode zal het werk van Peter Zuur te zien zijn in een van de bovenzalen in Pulchri Studio. www.peterzuur.nl

KICK-OFF RUIMTELIJK / KERAMIEK

met Pierluigi Pompei

De Kick-off van Pierluigi Pompei is bedoeld als impuls tot reflectie over het eigen werk. De techniek van het mallen wordt ingezet als middel tot het verdiepen van het concept met als uitgangspunt de vraag: waarom en wanneer is er noodzaak voor de deelnemer om een werk te vermenigvuldigen. Uiteraard zijn ook mensen welkom uit andere disciplines, ook als zij niet over een ruimtelijk werk beschikken waar een mal van gemaakt kan worden. Pompei start met een lezing over zijn eigen werk, daarna wordt het werk van de deelnemers geanalyseerd en besproken.

Data (10.00 – 16.00 uur): maandag 19, woensdag 21, vrijdag 23, maandag 26 & woensdag 28 april

Kosten: € 120 / deelnemers werkplaatsen gratis

Maximaal aantal deelnemers : 6

Pierluigi Pompei (1969)

Uitgangspunt voor het werk van Pierluigi Pompei is zijn interesse in

ruimte. Hieruit is een fascinatie voor 'het oneindige' ontstaan en de menselijke behoefte aan afbakening en begrenzing. Hij volgde tussen 1984 en 1993 zijn opleiding aan het Istituto Statale d'Arte in Ciampino en de Accademia di Belle Arti, allebei in Rome. In 1995 won hij een beurs van het Italiaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken om verder te studeren aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag. Zijn werk wordt zowel in binnen- als buitenland tentoongesteld. Sinds 2007 werkt Pompei als docent malen maken op de Design Academy Eindhoven.

KICK-OFF RUIMTELIJK

Mijn Ruimte

Woensdag 10.00 – 16.00 uur.

In dit programma wordt een kunstenaar uitgenodigd op basis van zijn/haar werk en de relatie tot het begrip 'ruimtelijk'. Kick-off is te beschouwen als een korte masterclass waarin formele en inhoudelijke aspecten van het begrip ruimte aan de orde komen. De Kick-off is bedoeld als een sterke impuls tot experiment, het vinden van een onverwacht perspectief met betrekking tot het eigen beeldend ruimtelijk vermogen.

Het programma in het voorjaar 2010 bestaat uit drie blokken van 4 weken (woensdagen). Op basis van het idee 'Mijn Ruimte' zijn drie gerenommeerde Haagse kunstenaars uitgenodigd hun visie op dit thema in te zetten tijdens een masterclass.

De eerste woensdag bestaat uit een werkpresentatie, een opdrachtformulering en werkbegeleiding door de gastkunstenaar. De twee daarop volgende woensdagen wordt er zelfstandig verder gewerkt aan de opdracht. De vierde woensdag treedt de kunstenaar 's ochtends op als gastheer/vrouw en bezoekt men zijn of haar 'ruimte'. In de middag, terug op de academie, wordt het gerealiseerde werk gepresenteerd en besproken. In de weken tussen de verschillende

kick-off data wordt er verder gewerkt aan het eigen onderzoek.

De genodigde kunstenaars zijn:

André Kruysen, 20 januari en 10 februari

Petra van der Schoot, 24 maart en 14 april

Ingrid Mol, 26 mei en 16 juni

Kosten: € 250 / deelnemers werkplaatsen gratis

André Kruysen (1967) In het werk van André Kruysen krijgt doorgaans de sculptuur gestalte door de manier waarop hij het daglicht in de architectonische ruimte wil manipuleren. Constructie en destructie wisselen elkaar af in het vormwordingsproces.

De verstillende werking van de daglichtreflecties staan in schril contrast met de verstorende ingrepen in de ruimte. Zo ontstaat een beeldtaal die verwant is aan de complexiteit van onze dagelijkse realiteit.

André Kruysen begon zijn opleiding tot beeldend kunstenaar op de Vrije Academie te Den Haag in 1986. Van 1987 t/m 1992 studeerde hij aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in dezelfde stad en in de jaren 1996/1997 studeerde hij aan de Rijksakademie van beeldende kunsten te Amsterdam.

Sinds 1992 exposeert hij in binnen- en buitenland waaronder: *Vent du Nord*, Institut Néerlandais, Parijs (1992); *Shall I compare thee....*, W139, Amsterdam (1996); *Not I*, NICC, Antwerpen (2001); *Over Vedra, Stroom*, Den Haag (2003); *The projection project*, MuHKA, Antwerpen (2007); *Close enough*, Gallery LeGuern, Warschau (2009).

Kruysen was als gastdocent verbonden aan het IBB (Instituto Buena Bista) te Curaçao, DAI, Enschede en de AKI te Enschede. Hij werkte met diverse architectenbureaus samen en heeft met MIII architecten diverse projecten gerealiseerd. Zijn werk is in diverse particuliere en openbare collecties opgenomen. Voor meer informatie: www.andre-kruysen.nl

Petra van der Schoot (1964) studeerde sculptuur aan de Academie voor Beeldende Kunsten St. Joost, Breda en violoncel aan de Conservatoria van Tilburg en Den Haag. Aan het Haagse Conservatorium studeerde zij tevens analyse moderne muziek in relatie tot verschillende kunst disciplines bij componist, theoreticus, theatermaker Dick Raaijmakers. Vanuit de behoefte haar twee specialismen inhoudelijk met elkaar in verband te brengen, startte ze in 1987 een breed praktijkonderzoek naar de relatie tussen beeld, taal en geluid (muziek). Dit intensieve onderzoek bracht haar in contact met verschillende werkvloeren van de podiumkunsten en met verschillende disciplines in de beeldende kunst. Daarmee legde zij de basis voor de productie van tentoonstellingen en theatervoorstellingen waarin 'het beeld' en 'het puur beeldende' een zelfstandige functie en betekenis hebben gekregen. Veelvormige, interdisciplinaire producties die, tot stand gebracht met diverse materialen en technieken, zich in tijd en ruimte manifesteren.

Ze schreef, regisseerde werken voor theater en tekende zogenaamde grafische verbeeldingspartituren. In boekvorm verscheen in 1994 de partituur *Wandperformance Ritueel van de Thuiskomst* (uitgave HCAK), in 2003 maakte zij onder andere de installatie: "... en toen zag ik de zeebodem in de wolken weerspiegeld" (2003, Stroom) met tentoonstellingsmuziek van componist Piet-Jan van Rossem met wie zij sinds 2001 regelmatig samenwerkt. Voor meer informatie: www.petravanderschoot.nl

Ingrid Mol (1970) woont en werkt in Den Haag. Zij studeerde aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag. In haar werk creëert Ingrid Mol personages die gestalte krijgen door de relatie tot hun omgeving. Zij maakt personages die een- of driedimensionaal kunnen zijn maar die altijd een verhaal vertellen waarin realiteit en fictie met elkaar verweven worden. Het zijn vaak toegan-

kelijke beelden of herkenbare situaties die je toch telkens weer op het verkeerde been zetten of in een nieuwe realiteit plaatsen.

Op Java ontstond het project 'De Grote Onbekende' (2007); een verhaal over een kunstenares die naar Indonesië werd gestuurd om de mogelijke vernieuwing van beelden in de publieke ruimte van Java te onderzoeken. Andere projecten van Ingrid Mol zijn 'De Vogelclub' ('kunst aan huis'-project in Ypenburg, 2007), de installatie 'Wachtend op Sniijders komst' ('De Tragiek', Kunstfort bij Vijfhuizen, 2007) en het beeld 'Een familiefoto' (Woerden 2002). Voor meer informatie: www.ingridmol.com

KICK-OFF TEKENEN / SCHILDEREN

Deze Kick-off schilderen en tekenen is bedoeld om deelnemers in contact te brengen met de manier van kijken en beschouwen van hedendaagse beeldend kunstenaars. De uitgenodigde kunstenaars zullen met een persoonlijke Kick-off beginnen waarvan de uitkomst niet op voorhand bekend is. Het beschouwen van elkaars tweedimensionale werk vormt een leidraad voor de ontmoeting tussen kunstenaars en deelnemers.

De genodigde kunstenaars zijn:

Guido Vlottes, Dinsdagen 19 januari & 9 februari

Michael Berkhemer, Dinsdagen 6 april & 11 mei

Diederik Gerlach, Donderdagen 6 mei & 3 juni

Kosten: € 60 per kunstenaar / deelnemers werkplaatsen gratis

Michael Berkhemer (1948) Het werk van Michael Berkhemer – schilderijen, grafiek en wandbeelden – is gebaseerd op de zichtbare werkelijkheid. De gereduceerde, geometrische vormtaal wordt in de schilderijen en grafiek verzacht door een expressief en subtiel materiaal- en kleurgebruik en in zijn wandbeelden door bladgoud, geoxideerd bladkoper of grafiet.

Voor meer informatie: www.michaelberkhemer.com

Diederik Gerlach (1956) werd opgeleid aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten te Den Haag (1977-1982). Sindsdien is hij werkzaam als beeldend kunstenaar in Den Haag en Berlijn (vanaf 2000). Hij vervulde gastdocentschappen aan de KABK Den Haag (1999-2000) en de Academie van Bouwkunst Amsterdam (2009). Zijn hoofdiscipline is de schilderkunst. Daarnaast is hij tekenaar en illustrator van diverse publicaties, waaronder **Den Haag Ontijdelijk** (2007, Valerius Pers). In 2008 verscheen de monografie **Diederik Gerlach-promenade langs het gemis** (HBBK, Haags Palet, deel 21). Diederik Gerlach wordt vertegenwoordigd door galerie Maurits van de Laar (Den Haag).

Voor meer informatie: www.haagsekunstenaars.nl/cv/278/Diederik+Gerlach en www.mauritsvandelaar.nl/nl/.../gerlach

Guido Vlottes (1964) schildert concrete beelden. Wat heet: hij schildert associatieve combinaties van herkenbare elementen. Daarmee bevraagt hij op een schilderkunstige manier het vanzelfsprekende karakter van dat wat vanzelfsprekend lijkt, en maakt hij dat wat verwondering oproept tot iets vanzelfsprekends. In de schilderijen van Vlottes wordt het onuitgesprokene en het onderhuidse zichtbaar gemaakt, waardoor een aangename verontrusting ontstaat. Titels en beelden zijn specifiek, herkenbaar en toch suggestief. De werkelijkheid van zijn beelden laat zich combineren met onverwachte invalshoeken: herinneringsbeelden, mediabeelden en vooral associatieve beelden, waarvan het op de voorgrond tredende werkelijkheidsgehalte zich fascinerend laat combineren met onverwachte, lichtabsurdistische invalshoeken. Vlottes ontlokt aan 'gevonden' beelden een nieuwe identiteit.

Voor meer informatie: www.guidovlottes.com

De Vrije Academie wil haar deelnemers alle kansen en mogelijkheden bieden om zich maximaal te kunnen ontplooiën als beeldend kunstenaar. Daarom worden gerenommeerde kunstenaars gevraagd om voor het Kick-off Programma vanuit verschillende disciplines hun expertise te delen met de deelnemers. Ook worden kunstenaars uitgenodigd om voor langere tijd als Artist-in-Residence te werken in de academie om hier een bijzonder eigen project te ontwikkelen en tegelijkertijd het werkproces inzichtelijk te maken voor de deelnemers in de vorm van een gastdocentschap, workshop, performance, lezing of presentatie.

De input en inspiratie die gastkunstenaars met zich meebrengen is essentieel voor een levendig discours over praktijk en theorie van het kunstenaarschap.

Naast het wordingsproces is ook aandacht voor het presenteren van het eigen werk van deelnemers onontbeerlijk voor het tot volle wasdom komen van kunstenaarschap en kunstenaarspraktijk, want nadat een werk tot stand is gekomen in de relatieve veiligheid en rust van atelier of werkplaats wacht immers de buitenwereld om het gemaakte en de maker te beoordelen. Hoe presenteer je jezelf en je kunst? – dat kun je alleen maar leren door de praktijk van presenteren aan publiek. De Vrije Academie biedt haar fulltime deelnemers vanaf nu een bijzondere mogelijkheid om eigen werk tentoon te stellen.

Op vrijdag 12 februari en vrijdag 4 juni 2010 vindt Hoogtij plaats, een periodieke rondgang langs verschillende Haagse galeries en tentoonstellingslocaties. Deze rondgang vindt altijd op de vrijdagavond plaats en start in de Vrije Academie. Vanwege de extra aandacht van publiek en de bijbehorende publiciteit wil de Vrije Academie juist dan de deelnemers gelegenheid tot presenteren bieden. Deze twee

presentaties vinden plaats in de presentatieruimte voor Kick-off en Studium Generale, starten op donderdag en lopen door tot en met de volgende dinsdag. Tijdens deze periode zullen begeleiders van de academie de presentatie bezoeken en vindt er een werkbeschuwing plaats, want een goed doordachte, serieuze presentatie is een uitgelezen moment om de voortgang van de persoonlijke ontwikkeling tegen het licht te houden en te evalueren.

Om in aanmerking te komen voor de presentaties rondom Hoogtij kun je je aanmelden bij het secretariaat. Op basis van advies van de begeleiding wordt een keuze gemaakt.

ARTISTS-IN-RESIDENCE

Een belangrijk onderdeel van de filosofie van de Vrije Academie is het bevorderen, onderzoeken en stimuleren van de interactieve, dynamische en inspirerende relaties tussen kunst & samenleving. Het Artists-in-Residence programma sluit daar perfect op aan. De Vrije Academie nodigt kunstenaars uit binnen- en buitenland uit om binnen de academie aan een eigen project/onderzoek te werken. De inzet is de deelnemers de gelegenheid te geven om direct met de beroepspraktijk van gerenommeerde kunstenaars kennis te maken. De gastkunstenaar komt tot kennis- en informatieoverdracht op basis van individueel contact met de deelnemer waarbij de praktijk-situatie leidraad is. De Vrije Academie inspireert Artists-in-Residence en op hun beurt inspireren zij de deelnemers van de Vrije Academie.

Artists-in-Residence van januari t/m juni 2010:

Gijs Assman (1966)

Periode: 14, 21 & 28 januari; 11 & 18 februari; 4 maart, 22 & 29 april;
6 mei. Donderdagen 10.00 - 16.00 uur

Gijs Assmann maakt sculpturen - meestal keramiek -, tekeningen en beelden voor de openbare ruimte. Zijn werk kenmerkt zich door het verhalende karakter en de opbouw uit figuratieve, stereotype beeld-elementen. Assmann: "Ik heb een voorkeur voor beelden die zwartgalligheid voorstaan. Mijn inspiratiebronnen zijn onder andere middeleeuwse sculpturen, strips en pornografie. Wat mij hierin interesseert is de weergave van het menselijk tekort en de morbide kant van het leven. Door deze onderwerpen te mengen met humor, door het gebruik van felle kleuren en door het verwerken van verschillende materialen zoals glitter, gevonden voorwerpen en knopen zorg ik voor afstand tot de bronnen, waardoor de oorspronkelijke morbiditeit hanteerbaar wordt en een dragelijk karakter krijgt. Deze ambiguïteit tussen de dramatische onderwerpen en de luchtige manier waarmee ze gemaakt zijn, leidt tot een spanning die opgevat kan worden als een bespotting van het zwartgallige. Ik zie het scheppen van kunstwerken dan ook als een manier om met de dood om te gaan en de melancholie en de hulpeloosheid die ontstaan door de spanning tussen het ware geluk en onvermijdelijk falen te verbeelden."

Naar aanleiding van mijn werkperiode en op grond van conclusies en observaties halverwege mijn 'artist-in-residency' is in overleg besloten tot een voortzetting van mijn werkzaamheden. Basis van deze verlengde werkperiode zijn mijn atelierwerkzaamheden binnen de werkplaats Keramiek. Gebleken is dat zowel inhoudelijk als technisch onderwijs het productiefst plaatsvinden vanuit het maakproces van mijn werk. Deze manier van gesprekken voeren vanuit een

ateliersituatie vormen ook de kwaliteit en de basis van de mogelijkheden in deze werkperiode. Extra nadruk zal hierbij liggen op het glazuren, zowel het glazuren van mijn eigen werk, als het opzetten van een hanteerbare glazuurbibliotheek in de werkplaats. Deze glazuurbibliotheek is bedoeld om deelnemers die nog niet geschoold zijn in de keramiek op een eenvoudige en directe manier te kunnen laten werken met de mogelijkheden van glazuur. Op basis van standaard kant-en-klaar glazuren is een eenvoudig kleurenpalet gemaakt, en een systeem met voorbeelden hoe deze kleuren te gebruiken en aan te passen. Dit moet het gebruik en onderzoek naar glazuur vereenvoudigen.

Voor meer informatie: www.galleries.nl/kunstenaar.asp?artistnr 2029

Twan Janssen (1968)

Periode: januari / februari – woensdag

Twan Janssen is een 'acteur' die de kunstenaar Twan Janssen speelt. De schilderijen die hij maakt zijn rekvisieten in het toneelstuk van zijn carrière. Overigens verschillen de schilderijen die Janssen maakt aanmerkelijk van het gebruikelijke genre; van verflappen worden strikken gevouwen, er wordt mee geweven of geborduurd, echt geschilderd wordt er zelden. In 2005 begon Janssen aan een serie computeranimaties waarin decors te zien zijn en waarin zich delen van zijn biografie afspeelen. Humor neemt in zijn werk een belangrijke plaats in, maar staat niet per definitie een serieuze ondertoon in de weg.

In 2009 is de nieuwste film *The Stockholm Syndrome* ontstaan. Deze heeft een abstracter karakter dan de voorgaande films en bestaat in zijn geheel uit special effects die denken dat ze beroemde abstracte schilderijen zijn. In de 360 graden panorama studio van de WWVF zal Twan Janssen werken aan een nieuwe film die wederom geheel zal bestaan uit special effects. Op woensdagen in

deze periode is hij beschikbaar voor werkbespreking en begeleiding van deelnemers aan de Vrije Academie. Het programma is niet vooraf bepaald en is voor een groot deel afhankelijk van wensen geformuleerd door zijn individuele deelnemers zelf. De gesprekken kunnen gaan over schilderkunst, animatie of welke discipline ook. Vanuit zijn eigen beroepspraktijk is Janssen het meest geïnteresseerd in voor iedereen herkenbare processen in het kunstenaarschap zoals succes, twijfel en mislukking.

Recente solotentoonstellingen: 2005 'PILOT 1.1', Chinese European Art Center, Xiamen China; 2008: 'REBOOT' (PILOT 1.2), Torch Gallery, Amsterdam; 2009: 'hallelujah', Galleri Flach + Thulin, Stockholm.

Voor meer informatie: www.twanjanssen.com

Paul Borchers (1976)

Periode: januari / februari / maart

Paul Borchers studeerde aan de Willem de Kooning Academie in Rotterdam en richtte in 2003 met vrienden het kunstenaarscollectief Antistrot op, dat naam heeft gemaakt met trashy esthetiek en opruiende, brutale kunst in de openbare ruimte. Borchers maakt illustraties voor ondermeer het Parool en animaties voor websites en dvd's. Onlangs exposeerde hij met de andere leden van het kunstenaarscollectief Antistrot bij galerie Maxalot in Amsterdam. Borchers geniet ook bekendheid als ex-drummer van diverse underground bands, waaronder Soft Posh en Glam Enterprises. Sinds 2006 werkt Borchers ook onder de naam Yobkiss, onder welke naam hij componeert en optredens verzorgt in het clubcircuit en bij openingen van tentoonstellingen. Zijn debuut cd wordt uitgebracht op het Japanse label Macroni records. Met Fernando Rabelo werkt hij aan de 360 graden video installatie Flying Saucers.

Voor meer informatie: www.paulborchers.com en www.antistrot.com

Fernando Rabelo (1975)

Periode: maart / april

De Braziliaanse kunstenaar Fernando Rabelo is veelzijdig. Hij maakt video's, installaties, websites, geeft elektronische concerten, is illustrator en ontwikkelt interactieve programma's die hij toepast in zijn werk. Fernando Rabelo studeerde aan de Escola de Belas Artes da Universidade Federal de Minas Gerais.

Rabelo maakte de interactieve animatie *Insomnia* die onder meer getoond werd bij *CyberArt* in Bilbao en op het *Festival International du Film de l'Internet* in Frankrijk. Zijn interactieve installatie *QWERTY* was te zien op het *Festival Internacional de Linguagem Eletrônica*. Tijdens zijn verblijf bij *Medialab Prado* in Madrid realiseerde Fernando Rabelo *Nanjuncena* waarin hij de drie basiskleuren, RGB, van een video splitste over drie monitoren en aldus drie lagen van informatie weergaf. Zijn video's werden vertoond op onder meer het *Filmfestival Rotterdam*, *Alucine* in Toronto, Canada en *KO Video* in Durban, Zuid-Afrika. In 2009 ontving Fernando Rabelo de prestigieuze *Sergio Motto* prijs voor kunst en technologie.

In zijn installaties en bij zijn performances recycleert Fernando Rabelo elektronisch materiaal. Hij gebruikt onderdelen van oude computers die hij op straat vindt, verbindt deze met scanners en weggegooides barcodes en bouwt een nieuw universum. Fernando Rabelo onderzoekt hoe hij oude analoge apparatuur kan verbinden met hedendaagse interactieve apparatuur. Het concept in zijn werk is een remix van de theorieën van Marcuse en Flusser en een onderzoek naar het openbreken van gesloten hardware systemen en de artistieke mogelijkheden die hiermee ontdekt kunnen worden. Tijdens zijn *Artist-in-Residence* periode gaat Fernando Rabelo werken aan een interactief *Digitaal Panorama Systeem*. Hij gebruikt hiervoor ondermeer *Isadora* software. Samen met componist/muzikant Paul Borchers werkt Fernando Rabelo aan de 360 graden panorama in-

stallatie **Vliegende Schotels (Flying Saucers)** waarvan een eerste versie in juli 2009 tijdens het 5 days off Festival in de Melkweg te Amsterdam in première ging. Zie ook: www.hiperface.com

Vinicius S.A. (1983)

Periode: mei / juni

Vinicius S.A. (1983) studeerde aan de Academie voor Beeldende Kunsten in zijn woonplaats Salvador de Bahia in het noorden van Brazilië. Hij maakt installaties en objecten waarin hij celluloid filmrollen verwerkt. Digitale opnamen transformeert hij naar film en hij incorporeert de analoge beelden in handgemaakte projectietechnieken. Vinicius exposeerde onder meer in Feira de Santana waar hij zijn installatie, **Teardrops of Saint Peter - Solace to the Northeastern Backwoods**, liet zien. In 2008 nam Vinicius deel aan de 15th Salon de Bahia met zijn **Optical Object 2** en won hiermee de prijs voor een internationaal Artist-in-Residence verblijf in Europa. Het Artist-in-Residence verblijf van Vinicius S.A. komt voort uit een samenwerkingsverband van World Wide Visual Factory/WBK Vrije Academie/Museu de Arte Moderna da Bahia te Salvador en wordt financieel mede mogelijk gemaakt door Secretaria de Cultura do Estado da Bahia / Fundo de Cultura-Edital Apoio a Residências Artísticas no Exterior.

George Snow (1948)

Periode: mei

De Britse, in Italië woonachtige kunstenaar George Snow volgde zijn opleiding aan het Twickenham College of Technology en aan het Hornsey College of Art. Hij werkte als illustrator bij de Underground Press in London voor de tijdschriften IT en Oz en ontwierp platenhoezen voor Rick Wakeman, Silverhead, The Groundhogs, Joan Armatrading en Jimi Hendrix. In de late zeventiger jaren maakte

hij Documentary Collages en Blackboard Drawings en begin jaren tachtig zijn eerste computergegenereerde videoproducties. Hij ontwikkelde software voor IO Research Pluto graphics computers en op basis van deze software produceerde hij Shuttle Disaster en Muybridge Revisited. Opmerkelijke producties waarin Snow televisiebeelden manipuleert, van nieuwe kleuren, ritmes en een fantastische soundtrack (Shuttle Disaster) voorziet, beelden van Muybridge manipuleert en scratcht op een geluidscompositie van Brendal Beal. The Man of the Crowd gebaseerd op een verhaal van Edgar Allen Poe, The Assingation en Tall Story, waarin een gebouw door bliksemlicht tot leven komt, zijn andere legendarische producties van George Snow. Nadat hij zijn rijbewijs had gehaald kocht George Snow een Range Rover en plaatste een tripod en een videocamera op de stoel naast hem en maakte lange tochten met weinig slaap door Italië, Zwitserland, Death Valley, Japan en Portugal. De hallucinaties die hij tijdens zijn tochten kreeg, zijn gesymboliseerd in de montage van Motorway met muziek van Art of Noise. De presentatie vond plaats door middel van vier gesynchroniseerde beelden op vier schermen in een 360 graden opstelling. Op de Vrije Academie gaat George Snow werken aan een nieuwe 360 graden productie met de titel APES waarin Alberti, Piranesi, Escher en Snow elkaar ontmoeten. Holger Hiller componeert de soundtrack. Voor meer informatie over George Snow: www.george-snow.com en volg APES via <http://vimeo.com/snowy>

Danillo Barata (1976)

Periode: juni / juli

De Braziliaanse kunstenaar Danillo Barata (1976) volgde een opleiding in tekenen en schilderen aan de Federale Universiteit van Bahia. Direct na zijn studie specialiseerde hij zich in fotografie en video. Hij maakt zowel autonoom werk, waarin performance een

sterke rol speelt, als werk in opdracht, dat meer lineair en documentair gericht is.

Barata maakte de korte films *Capitália* en *Barbearia Ideal* (Ideal Barber Shop) en de videoclip *Garotas Boas Vão pro Céu, Garotas Más Vão pra Qualquer Lugar* (Good Girls Go to Heaven, Bad Girls Go Everywhere) van Rebecca Matta en de video-installatie *Soco na Imagem*, een subliem schaduwgevecht waarin stilstaand en bewegend beeld in elkaar overvloeien. *Soco na Imagem* ging in première op het 16e Videobrasil Festival te Sao Paulo. Recent maakte Danillo Barata, op verzoek van het Museum der Weltkulturen te Frankfurt, twee documentaires over hedendaagse Afrikaanse invloeden in de Braziliaanse cultuur. Tijdens zijn Artist-in-Residence periode op de Vrije Academie gaat Danillo in het 360 graden videopanorama werken aan zijn nieuwe project *Celestial Movement*, een esthetische ervaring van het menselijk lichaam geabstraheerd in elektronische pulsen. Voor meer informatie over Danillo Barata zie: www.danillo-barata.com

CURSUSSEN

Het cursusprogramma (13 lessen) start op 1 februari en eindigt op 30 april 2009, tenzij anders vermeld.

KUNSTBESCHOUWING/FILOSOFIE

Listen en lagen van het kunstbegrip

Een cursus van over de theorie van de kunst door Onno Schilstra
1, 8, 15 & 22 februari; 1, 8, 15, 22 & 29 maart; 12 & 19 april; 3 mei
12 bijeenkomsten op maandag van 10.00-12.30 uur

De notie 'kunst' herbergt een ideeëngeschiedenis van twee millennia. In deze cursus graven we naar de bronnen van soms oeroude, soms fonkelnieuwe opvattingen die in het alledaagse gesprek over kunst een rol spelen. Als archeologen van het woord brengen we de stratigrafie van het kunstbegrip in kaart. Per les staat telkens een 'laag' van het kunstbegrip centraal, besproken aan de hand van de gedachten van één filosoof of denkrichting. Na een inleiding over klassieke opvattingen komen zo ondermeer Kant, Hegel, Nietzsche, Bataille, Benjamin, Foucault en Baudrillard aan bod. Vanuit de klassieke vraag wat kunst nou eigenlijk is, komen we uit bij actuele kwesties rond schoonheid versus moraal, de ervaring van het sublieme, de autonomie van het kunstwerk, subversie en provocatie, interpretatie, engagement, mediawerkelijkheid en levenskunst.

Onno Schilstra (1961) is beeldend kunstenaar en kunsthistoricus. Van 1987 t/m 1996 werkte hij als criticus en columnist voor het Leidsch Dagblad en de Haagsche Courant. Schilte was als vormgever/redacteur betrokken bij het tijdschrift **Margreet Dolman's Mens en Gevoelens**, ook speelde hij in rockbands en organiseerde

tentoonstellingen. Altijd op zoek naar intensieve samenwerking met andere kunstenaars, vormde hij van 1993 t/m 1999 samen met Allart Lakke de spil van De Fundatie. Sinds 2005 werkt hij met zijn vrouw Wim Hardeman samen onder de naam Panopticum Berlin. Onno Schilstra is sinds 2000 als docent theorie verbonden aan de Koninklijke Academie in Den Haag. Hij woont in Amsterdam en in Berlijn.

Kosten: € 250 / deelnemers werkplaatsen gratis

NIEUWE MEDIA

Webdesign

Maandag 22 t/m vrijdag 26 maart, dagelijks van 11.00 – 17.00 uur

Tijdens zijn Artist-in-Residence periode geeft Fernando Rabelo een workshop webdesign: Hoe maak je je eigen website? De workshop is vooral gericht op kunstenaars die hun eigen website willen maken. Hoe scan je schilderijen, tekeningen, ontwerp je tekstblokken, maak je animaties en zet je data online? **Fernando Rabelo** laat voorbeelden zien en begeleidt de deelnemers individueel.

Kosten: € 250 / deelnemers werkplaatsen € 125

RUIMTELIJK

Hout en metaal

2, 9, 16 & 23 februari; 2, 9, 16, 23 & 30 maart

9 bijeenkomsten op dinsdag van 19.30-22.00 uur

Hout en metaal zijn elementaire materialen om een constructie te maken voor ruimtelijk werk. Om een eigen handschrift te kunnen ontwikkelen moet je de basistechnieken beheersen. Door in deze materialen handigheid te krijgen ontwikkel je een materiaalkennis die je later kunt toepassen bij het experimenteren met, en gebruiken van andere materialen.

In het maken van een ruimtelijk werk kunnen we vier fases onderscheiden:

1. de schets
2. het schaalmodel, (ruimtelijke schets)
3. materiaalkeuze en materiaalmogelijkheden
4. realisering van het ruimtelijke werk

In de schets denkt men na over de onderlinge afmetingen en verhoudingen, binnenmaten, buitenmaten, mogelijke verbindingen.

Het schaalmodel geeft een goede indruk hoe het werk er driedimensionaal uit komt te zien. Bovendien wordt hier duidelijk of de onderlinge verhoudingen die je in de schets bedacht had goed zijn.

De materiaalkeuze kan verschillende uitgangspunten hebben; moet het een sterke constructie zijn, wil je dat het werk een bepaalde structuur heeft; grof, glad, transparant, etc. Welke mogelijkheden heeft een bepaalde materiaal soort en hoe kun je daar in je werk gebruik van maken.

Na de schets, het schaalmodel en materiaalkeuze heb je een goede basis om het ruimtelijke werk vorm te geven. Het uiteindelijke doel van deze manier van werken is het ontwikkelen van een eigen handschrift.

Begeleider: **Bas de Boer**

Kosten: € 250 / deelnemers werkplaatsen € 125

TEKENEN/SCHILDEREN

Modelstudie

maandag 1, 8, 15 & 22 februari; 1, 8, 15, 22 & 29 maart;

12, 19 & 26 april; 3 mei

13 bijeenkomsten op maandag van 19.00-22.00 uur

donderdag 4, 11, 18 & 25 februari; 4, 11, 18 & 25 maart;

1, 8, 15, 22 & 29 april

13 bijeenkomsten op donderdag van 19.30-22.00 uur

De modelcursus gaat over 'leren zien'. Handvatten worden aangereikt om doelmatig kijken te bevorderen en het model correct in tekening te brengen. De symbiose tussen oog en hand, tussen waarneming en beeldvertaling wordt nadrukkelijk gestimuleerd. De begeleider speelt in op het niveau van iedere cursist en geeft individueel advies over techniek, materiaal en inhoud. Omdat 'oefening baart kunst' hier letterlijk genomen wordt, wisselen korte standen elkaar snel af (max. 30 min.) en wordt voornamelijk 'vluchtig' materiaal gebruikt: houtskool, Siberisch en andere soorten krijt, conté, (gewassen) inkt e.d. Het persoonlijk handschrift wordt gepreserveerd en aangemoedigd. Iedere vorm van maniërisme wordt zorgvuldig vermeden.

De lessen zijn niet uitsluitend gericht op technische vaardigheid, maar ook in belangrijke mate op beeldoverdracht (hoe bereik ik optimale expressie, ontroering, herkenning etc.). In overleg met de begeleider kan gezocht worden naar complementaire disciplines op de Vrije Academie om tot een effectieve pakketkeuze te komen.

Begeleider op maandag: **Bill Bogaarts**

Begeleider op donderdag: **Pien Hazenberg**

Maximaal aantal deelnemers: 15

Kosten per cursus: € 250 / deelnemers werkplaatsen € 125

Portrettekenen en -schilderen

dinsdag 2, 9, 16 & 23 februari; 2, 9, 16, 23 & 30 maart;

6, 13, 20 & 27 april

13 bijeenkomsten op dinsdag van 19.30-22.00 uur (beginners)

woensdag 3, 10, 17 & 24 februari; 3, 10, 17, 24 & 31 maart;

7, 14, 21 & 28 april

13 bijeenkomsten op woensdag van 19.30-22.00 uur (gevorderden)

Het aanbod van portrettekenen en -schilderen bestaat uit twee gedeeltes. Dinsdagavond is gereserveerd voor beginners. Hier wordt veel aandacht besteed aan materiaalkennis en methoden van opzet, onderschildering en licht. Woensdagavond is voor gevorderden. Hier staat ook het model centraal maar wordt gezocht naar manieren om het denken, de benaderingswijze en techniek op te rekken. Het experiment vervult een belangrijke rol in het proces van onderzoek. Gedurende het jaar worden korte presentaties gehouden van eigen werk en gastkunstenaars en wordt er nader ingegaan op actuele manifestaties en ontwikkelingen binnen de kunsten. Het is een uitdagende les waar grote inzet wordt verwacht.

Begeleider: **Ed van der Kooy**

Maximaal aantal deelnemers: 15

Kosten per cursus: € 250 / deelnemers werkplaatsen € 125

Stillevenschilderen

1, 8, 15 & 22 februari; 1, 8, 15, 22 & 29 maart; 12, 19 & 26 april; 3 mei

13 bijeenkomsten op maandag van 19.30-22.00 uur

De aandacht voor het stilleven als klassiek schilderkunstig genre is altijd blijven bestaan. In alle stijlperiodes van de kunstgeschiedenis hebben kunstenaars steeds weer op andere wijze vorm en inhoud

gegeven aan dit onderwerp. Van de sterk op stofuitdrukking ge-
richte vanitasschilderijen uit de zeventiende eeuw tot aan de kubis-
tische constructies van Picasso en Braque en de verstilde
composities van Giorgio Morandi en Jan Mankes. In een jachtige tijd
waarin we dagelijks worden geconfronteerd met een niet aflatende
stroom van bewegende beelden vormt het een uitdaging om je te
concentreren op de uitbeelding van een roerloze samenstelling van
dingen, die door de Nederlandse schilder Houbraken rond 1700 voor
het eerst 'stilleven' werd genoemd.

In deze workshop wordt men vertrouwd gemaakt met een ziens- en
werkwijze die bij elk onderwerp van schilderen als basis kan dienen.
Aan de orde komt: de vertaling van het stilleven in vlak, waarbij in
eerste instantie een grote mate van vereenvoudiging wordt toege-
past. De juiste grijswaarden, perspectief, compositie, licht-schaduw,
volume en kleurmenging zijn allemaal een onlosmakelijk onderdeel
van het proces.

Begeleider: **Henk Hubenet**

Maximaal aantal deelnemers: 15

Kosten: € 250 / deelnemers werkplaatsen € 125

WERKBESCHOUWEN

INDIVIDUELE BEGELEIDING BEELDENDE ONTWIKKELING 3D EN 2D

Maandelijks op de donderdagavond, op 21 januari,
18 februari, 18 maart, 29 april, 20 mei en 17 juni
aanvang: 17.00 uur

Tijdens de individuele gesprekken, van ongeveer 30 minuten per
deelnemer, wordt aandacht besteed aan:

Conceptontwikkeling en experiment
Technische vaardigheden en materiaalkennis
Beeldende kwaliteit in relatie tot de inhoud
Werkproces en studievaardigheden

Wil je meer weten over de begeleiding vraag dan vrijblijvend een kennismakingsgesprek aan.

Begeleider: **Hans van Lunteren**

Maximaal aantal deelnemers: 8

Kosten : € 220 / deelnemers werkplaatsen € 110

WERKSCHOUWEN VOOR DEELNEMERS

Groep 1 zaterdagmiddag van 12.00 tot ongeveer 16.00 uur
op 27 februari en 26 juni

Groep 2 donderdagavond van 18.00 tot ongeveer 22.00 uur
op 18 februari en 17 juni

De werkschouwen onder begeleiding van beeldend kunstenaar Hans van Lunteren zijn groepsgesprekken over de inhoud en de kwaliteit van het beeldende werk van de deelnemers. Het werkproces en de presentatie van het gemaakte werk zijn onderwerpen die eveneens ter sprake zullen komen.

Vraag als deelnemer vrijblijvend een kennismakingsgesprek aan.

Begeleider: **Hans van Lunteren**

Maximaal aantal deelnemers: 8

Kosten: € 50 / deelnemers werkplaatsen € 25

DNA

Postacademische ateliers van de Vrije Academie Werkplaats voor Beeldende Kunsten Den Haag

Sinds september 2007 herbergt de Vrije Academie Den Haag onder de naam DNA (De Nieuwe Academie) een postacademische afdeling gericht op de professionele werkpraktijk van de kunstenaar. De academie biedt getalenteerde startende kunstenaars, met of zonder kunstopleiding, de mogelijkheid zich gedurende maximaal twee jaar vaktechnisch en inhoudelijk te ontwikkelen, en zich te oriënteren op de verschillende facetten van de professionele kunstwereld. Zij krijgen een eigen atelier en worden begeleid door gerenommeerde kunstenaars, curatoren en kunsttheoretici. Deze professionals uit het kunstenveld leggen individueel atelierbezoeken af en organiseren lezingen, presentaties en excursies. Naast het stimuleren van artistieke zelfwerkzaamheid, ligt de nadruk bij DNA op kritische begeleiding en het vertrouwd maken met personen en instellingen binnen de kunstwereld. De kunstenaars op de DNA-ateliers kunnen gebruik maken van goed uitgeruste werkplaatsen voor algemeen gebruik. Onder meer voor grafiek (etsen, lithografie, zeefdruk, digitale prints), keramiek, hout- en metaalbewerking. Er is goede expertise aanwezig op het gebied van de nieuwe media. Alle werkplaatsen worden beheerd door technische assistenten. Tevens beschikt de Vrije Academie over een goed geassorteerde bibliotheek.

In haar aannemingsbeleid hanteert DNA geen strikte leeftijdsgrens. Een voltooide kunstopleiding is niet vereist, evenmin ervaring in de beroepspraktijk. Bij de ballotage wordt, naast de beeldende kwaliteit, gelet op attitude, mentaliteit en betrokkenheid. De kosten bedragen € 3100 per jaar. Voor aanmelding kan contact worden

opgenomen met het secretariaat van de academie:

T 00 31 (0)70-3638968.

Coördinator DNA: Felix Villanueva.

BEGELEIDERS DNA

september 2009 t/m juni 2010

Stef van Bellingen (1963) studeerde klassieke archeologie en kunstgeschiedenis. Als zelfstandig curator was en is hij verantwoordelijk voor de samenstelling en organisatie van diverse tentoonstellingen en kunstprojecten. Daarnaast publiceert hij regelmatig en geeft hij lezingen over kunst. Sinds 2006 is hij artistiek leider van Stichting WARP (Waasland Art Projects) in het Belgische Sint-Niklaas. Een stichting die zich toelegt op het organiseren van tentoonstellingen, debatten, lezingen en workshops. Op dit moment bereidt Stef van Bellingen samen met Jan Hoet voor de stad Sint-Niklaas de kunstmanifestatie Coup de Ville (september, 2010) voor, een variant op de internationale kunstmanifestatie Chambres d'Amis die Jan Hoet in 1986 in Gent heeft georganiseerd

Loek Grootjans (1955) studeerde aan de Academie St. Joost in Breda. Zijn werk neemt de steeds wisselende vorm aan van installaties, performances, muurschilderingen, tekeningen, teksten en publicaties. Deze werken worden voorgesteld als 'Departementen' van een stichting: 'Foundation for the benefit of the aspiration and the understanding of context (formerly known as the institute for immediate knowledge, real perception and logic features according to the most contemporary monochrome paintings)'. Grootjans is op zoek naar intensief contact met het publiek, en wil de discussie over kunst in het algemeen en zijn werk in het bijzonder op gang brengen. Hij had solotentoonstellingen in Museum De Pont in Tilburg,

Museum Bommel Van Dam in Venlo en het IKOB/Museum für Zeitgenössische Kunst in Eupen (B). In 2010 zal het S.M.A.K. (Stedelijk Museum voor Actuele Kunst) in Gent een tentoonstelling aan zijn werk wijden.

Servie Janssen (1949) studeerde aan de Stadsacademie en de Jan van Eyck Academie in Maastricht en aan de Academia Stżuk Pieknych in Krakow in Polen. Hij behoort tot de generatie in Nederland werkende performance-kunstenaars die in de late jaren zeventig internationale bekendheid genoten, zoals Marina Abramovic, Gerrit Dekker en Ben d'Armagnac. Tegenwoordig maakt hij objecten, tekeningen, schilderijen, installaties en schrijft hij poëzie. Sinds 1975 brengt hij in eigen beheer kunstenaarsboeken uit, zoals *Dimensies van Stilte en Mythe*, *Het Massief*, *Hz.* en de *The Versus Image*. Hij was gastdocent aan de Academie St. Joost in Breda, de Academie voor Beeldende Kunsten Arnhem, het Frank Mohr Institute in Groningen, de Gerrit Rietveld Academie en de Rijksakademie in Amsterdam. Werken van hem zijn opgenomen in verschillende particuliere en museale collecties. Zoals die van het Bonnefantenmuseum in Maastricht, Museum Het Valkhof in Nijmegen, Museum Kunstpalast in Düsseldorf (D) en het Nederlands Instituut voor Mediakunst.

Els Opsomer (1968) woont en werkt in Brussel. Zij was van 1996 tot 1999 artist-in-residence aan de Rijksakademie Amsterdam. Els Opsomer stelt zich in haar werk vragen over het gebrek aan aandacht voor het effect van grootstedelijke beslissingen op het kleinmenselijk niveau. Centraal in haar werk staat de isolatie en de spanning tussen vervreemding en herkenning in de grootstad. Ze reist de wereld rond om stedelijke landschappen te 'archiveren' in foto's en video's. In 2006 trok ze naar New York, Brazilië en China, waar ze stadsfragmenten vastlegde die we normaal niet meer opmerken. Zij had tentoonstellingen in onder meer Den Haag (GEMAK), Rotter-

dam (Witte de With), Karlsruhe, Brussel, Ramallah, Parijs, São Paulo en Graz. Haar werk was te zien op internationale biënnales, zoals die van Istanbul (2007), Brussel en Kwangju, Zuid-Korea (2008). Els Opsomer was onder meer werkzaam als docent aan de Académie La Cambre, Ecole Nationale Supérieure des Arts Visuels in Brussel.

Philip Peters (1948) studeerde kunstgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Leiden. Van 1978 tot 1996 was hij artistiek leider van het Haags Centrum voor Aktuele Kunst HCAK, waar hij verantwoordelijk was voor groot aantal spraakmakende tentoonstellingen en kunstprojecten. In de jaren tachtig schreef hij kunstkritieken voor NRC Handelsblad en weekblad De Tijd. Van 1989 tot 1997 bekleedde hij het hoofdredacteurschap van Museumjournaal, tijdschrift voor eigentijdse kunst. Als zelfstandig auteur heeft hij talrijke publicaties op zijn naam staan in boeken, tijdschriften, tentoonstellingscatalogi en andersoortige uitgaven in binnen- en buitenland. Naast zijn werkzaamheden als publicist heeft Philip Peters ook (gast)docentschappen vervuld aan onder meer de Vrije Academie en de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag, en maakte hij deel uit van verscheidene kunstcommissies.

Rob Smolders (1958) studeerde enkele jaren kunstgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Tijdens zijn studietijd richtte hij in 1979 met Arjen Kok en Alex de Vries het kunsttijdschrift Metropolis M op. Tot 1992 was Smolders hoofdredacteur van dit blad en schreef hij kunstrecensies voor NRC Handelsblad. Van 1992 tot 2003 was hij werkzaam als directeur van Museum De Wieger in Deurne. In 2003 verscheen zijn boek *Want alles is oud – Hendrik Wiegersma en de kunst*. Onder zijn redactie verscheen in 2005 het boek *Spreek Je Eigen Taal – Bisschop Muskens in gesprek met kunstenaars*. Tegenwoordig is Smolders werkzaam als freelance publicist en tentoonstellingsmaker. Hij is tevens bestuurslid van de Stichting Wim Izaks

en jurylid van de daaraan verbonden schilderprijs. Onder auspiciën van deze stichting organiseert Smolders sinds 2007 tentoonstellingen in de voormalige Tricot fabriek in Winterswijk.

Hans Theys (1963) studeerde filosofie, schrijft, fotografeert, filmt en organiseert tentoonstellingen. Hij is auteur en vormgever van een twintigtal boeken over het werk van hedendaagse kunstenaars en publiceerde honderden essays, interviews en recensies in evenveel boeken, catalogi en tijdschriften. Hij is vast medewerker van het tijdschrift <H>ART. Hij doceert aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen en aan het KASK in Gent. Zijn bekendste boeken zijn de oevrecatalogus Panamarenko (Isy Brachot, Brussel, 1992), Luc Deleu en TOP Office. La ville inadaptée (2001), Michel Francois. Carnet d'expositions (2002), Ann Veronica Janssens. The Gliding Gaze (2003), Ann Veronica Janssens. An den Frühling (2007), Flower Power. Kunst in België na 2015 (2008) en Over Vorm (2009).

Martijn Verhoeven (1968) studeerde kunstgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Leiden en volgde aansluitend een jaar het International Curatorial Training Programme van De Appel in Amsterdam. Als tentoonstellingsmaker en projectbegeleider werkte hij onder meer voor het Gemeentemuseum Den Haag, SKOR en het CBK Dordrecht. Verhoeven is coördinator van de afdeling Beeldende Kunst aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Den Haag. Hij is lid van de Commissie Beeldende Kunst, Architectuur en Vormgeving van de Raad voor Cultuur in Rotterdam en is bestuursvoorzitter van kunstenaarsinitiatief 1646 in Den Haag. In 2005 voerde hij (i.s.m. Frits Gierstberg, Maartje van den Heuvel en Hans Scholten) de redactie van de publicatie Documentaire Strategieën/Documentary Strategies (NAI Uitgevers).

Felix Villanueva (1951) was aanvankelijk werkzaam als beeldend kunstenaar, maar legde zich vanaf begin jaren tachtig steeds meer toe op het organiseren van tentoonstellingen en het schrijven over beeldende kunst en architectuur. In opdracht van overheden, musea, kunststichtingen en bedrijven, en ook op eigen initiatief, bracht hij een groot aantal exposities, projecten en publicaties tot stand. Van 1992 tot 1999 was hij directeur van het Centrum Beeldende Kunst van de provincie Utrecht. Van 2002 tot 2009 was hij hoofdadviseur Kunststopdrachten/Culturele Planologie van de provincie Groningen. Vanaf 2005 is hij als staflid verbonden aan de Vrije Academie Den Haag waar hij zich bezighoudt met het algemene beleid, het coördineren van DNA, het Studium Generale en het organiseren van tentoonstellingen. Daarnaast is hij werkzaam als freelance tentoonstellingsmaker, publicist en kunstadviseur.

Alex de Vries (1957) was medeoprichter van Metropolis M, tijdschrift over hedendaagse kunst, waarvan hij vijf jaar redacteur was. Van 1984 tot 1989 werkte hij bij het Shaffy Theater in Amsterdam om over te stappen naar ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten Arnhem, waar hij hoofd was van de afdeling Communicatie. In 1997 werd hij aangesteld als directeur van de Academie voor Kunst en Vormgeving 's-Hertogenbosch. Sinds september 2001 werkt hij als auteur en adviseur samen met grafisch ontwerper Jan Willem den Hartog in het communicatiebureau Stern/Den Hartog & De Vries. Een onderdeel van dit bureau is Uitgeverij De Zwaluw. Alex de Vries schrijft met name over kunstenaars, kunstbeleid en theater. Hij is ook actief als tentoonstellingsmaker. Regelmatig voert hij openbare gesprekken met kunstenaars in Museum De Pont in Tilburg. Sinds 2006 is hij lid van de commissie beeldende kunst en vormgeving van de Raad voor Cultuur.

STUDIUM GENERALE

Januari t/m juni 2010

Samenstelling en coördinatie: Felix Villanueva

Het Studium Generale van de Vrije Academie organiseert onder meer lezingen, discussies, presentaties op het gebied van wetenschap, kunst en cultuur. In de programmering wordt een grote diversiteit aan onderwerpen nagestreefd. In de eerste helft van 2010 zijn twee dagvullende programma's gepland. Eén gewijd aan de Franse avant-gardistische acteur, regisseur, criticus, dichter en tekenaar Antonin Artaud, oprichter van *Le Théâtre de la Cruauté*. Daarnaast zal een programma worden gewijd aan het thema **Parallele Universums**, waarin de verbeelding van fictieve werelden centraal staat. Voorts wordt een drietal middagprogramma's gewijd aan het werk van spraakmakende hedendaagse kunstenaars. Zij geven presentaties van hun werk en gaan vervolgens in gesprek met toonaangevende kunstbeschouwers.

Het Studium Generale is in eerste instantie bedoeld voor begeleiders en deelnemers van de Vrije Academie, maar ook andere belangstellenden zijn van harte welkom. Raadpleeg de website van de Vrije Academie voor meer, inhoudelijke informatie over de deelnemende sprekers en kunstenaars.

**Prijs per keer: € 15 / deelnemers werkplaatsen,
DNA en studenten gratis**

VRIJDAG 26 FEBRUARI

14.00 - 16.30 uur

De Belgische kunstenaar **Paul Casaer** geeft een presentatie van zijn werk en gaat aansluitend in gesprek met auteur, tentoonstellingsmaker en vormgever **Hans Theys**.

Paul Casaer (1967) is een kunstenaar die tekeningen, schilderijen, foto's, sculpturen, teksten en installaties maakt. In zijn veelvormige oeuvre staat vaak de natuur centraal. Zo maakte hij monumentale landschapsfoto's waarin bomen en heesters sculpturaal zijn uitgelicht en vervaardigde hij uitvergrote sculpturen van kastanjes. De laatste jaren heeft Caesar zich steeds meer toegelegd op het maken van sculpturen die het midden houden tussen figuratie en abstractie. Hij ontleent zijn beelden aan voorwerpen uit zijn directe omgeving die hij stileert en uitvergroot en in een vervreemdende context plaatst. Het zijn eenvoudige, ambachtelijk tot stand gebrachte sculpturen die zich op de grens bevinden van het vertrouwde en het onwennige.

Hans Theys (1963) zie voor biografie pag. 40

DONDERDAG 11 MAART

14.00 - 16.30 uur

De kunstenaar **Eylem Aladogan** geeft een presentatie van haar werk en gaat aansluitend in gesprek met de kunsthistoricus **Wilma Sütö**.

Eylem Aladogan (1975) studeerde aan de Willem de Kooning Academie in Rotterdam en verbleef van 2004 tot 2006 als artist-in-residence op de Rijksakademie Amsterdam. Zij maakt monumentale sculptuurinstallaties en grafisch werk waarin zij uitdrukking geeft aan intense angsten en krachtige verlangens. Emoties die bij haar worden opgeroepen tijdens buitenlandse reizen waar zij overweldigende landschappen en bijzondere vormen van architectuur opzoekt. Zij tracht deze emoties in haar denken toe te laten en via de evocatieve weg van de verbeelding te beheersen. Eylem Aladogan had solotentoonstellingen in Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam, het Kröller-Müller Museum in Otterlo, LMAK Projects in New York, het Stedelijk Museum Bureau Amsterdam en Museum het Domein in Sittard. In 2005 werd haar de ABN AMRO Kunstprijs toegekend en in 2009 de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs.

Wilma Sütö (1965) is kunsthistoricus. Zij schreef vele artikelen als criticus voor de **Volkskrant** en publiceert in tijdschriften en catalogi. Van 1999 tot 2005 werkte zij bij Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam. Hier maakte zij als conservator van de Stadscollectie Rotterdam de tentoonstellingen *Exorcisme/Esthetisch Terrorisme* (2000), *Dré Wapenaar* (2001), *Dwight Marica* (2002), *Weke Delen* (2002), *SHINE* (2003), *Charlotte Schleiffert* (2004) en *Oponthoud* (2004), waarbij ook publicaties verschenen. Sinds 2007 is Wilma Sütö als conservator moderne kunst verbonden aan het Stedelijk Museum Schiedam.

VRIJDAG 26 MAART

11.00 – 16.30 uur

Lezingenprogramma over **Antonin Artaud** met lezingen van respectievelijk **Erwin Jans**, **Caterina Pecchioli** en **Tom Domnisse**.

Antonin Artaud (1896-1948) was een Franse avant-gardistische toneelschrijver en -criticus. Daarnaast was hij ook dichter, acteur en regisseur. Hoewel zijn vooruitstrevende ideeën tijdens zijn leven met veel onbegrip werden ontvangen, wordt Artaud heden ten dage beschouwd als een belangrijk theoreticus van het vernieuwend theater. Zijn in 1938 geschreven manifest 'Le théâtre et son double' is van grote invloed geweest op het avant-gardetheater na de Tweede Wereldoorlog en op de performancekunst in de jaren zeventig van de vorige eeuw. Artaud greep terug op het oude mysteriespel om de oerangsten en oerdriften van de mens zichtbaar te maken. Hij streefde naar een schokkende en onthullende vorm van toneel. In 1935 richtte hij 'Le théâtre de la cruauté' (het Theater van de Wreedheid) op. Artaud liet zijn acteurs door middel van fysieke trainingen tot op de grens van de uitputting gaan. Daarmee wilde hij bereiken dat de acteurs minder rationele controle hadden en het spel vanuit hun onderbewuste lieten ontstaan. Technieken die verwijzen naar het surrealisme en naar de psychoanalyse van Freud. Artaud is ook de maker van tekeningen – waaronder een groot aantal indringende zelfportretten – die hij tijdens zijn verblijven in psychiatrische inrichtingen in notitieboekjes in geschreven teksten verwerkte.

Erwin Jans (1963) studeerde Germaanse Filologie en Theaterwetenschap aan de Katholieke Universiteit van Leuven. Hij werkte als dramaturg in Brussel (KVS) en Rotterdam RO Theater. Op dit ogenblik is hij dramaturg bij Het Toneelhuis in Antwerpen. Hij doceert over theater en drama aan de Katholieke Universiteit van Leuven en aan de Hogeschool Antwerpen. Hij is redacteur van het tijdschrift *freespace Nieuwzuid*, en publiceert over theater, literatuur en cultuur in onder andere *De Morgen*, *Eutopia* en *Etcetera*. In 2006 verscheen zijn essay *Interculturele Intoxicaties. Over kunst, cultuur en verschil*.

Caterina Pecchioli (1978) woont en werkt in Amsterdam en Florence. Zij volgde een opleiding aan het Liceo Artistico in Florence en behaalde een graad aan de faculteit DAMS (Drama, Art & Music Studies) van de Universiteit van Bologna en doceerde aansluitend kunstpsychologie aan dezelfde universiteit. Haar doctoraalscriptie 'Antonin Artaud. Signs and Drawings' werd bekroond met de Premio DAMS. In 2009 studeerde zij af aan de afdeling Autonome Beeldende Kunst van de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. Haar performance *Madre Guerra* (2007), geïnspireerd op de gedichten en tekeningen van Antonin Artaud, werd op vele internationale festivals uitgevoerd.

Tom Domnisse (1958) studeerde filosofie en natuurkunde in Amsterdam, Leuven, Parijs en Perugia en werkte als NWO-medewerker aan de Universiteit van Amsterdam. Zijn onderzoek betreft de betekenis van esthetica en metafysica binnen 20e-eeuwse transformaties van transcendentiaal filosofie. Hij is filosofisch programmamaker voor literatuurfestival *Winternachten* en *Kosmopolis* Den Haag, en afdelingshoofd Literatuur en Kunstfilosofie bij het Koorenhuis. Daarnaast werkt hij als docent filosofie in het voortgezet onderwijs, verzorgt hij cursussen en geeft consulten en ontwerpt programma's voor ver-

schillende Haagse culturele instellingen.

VRIJDAG 23 APRIL

14.00 – 16.30 uur

De kunstenaar **Ronald Ophuis** geeft een presentatie van zijn werk en gaat aansluitend in gesprek met **Hans Theys**.

Ronald Ophuis (1968) studeerde aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam en aan de Akademie voor Beeldende Kunst in Enschede. In 1998 werd hem de Charlotte Köhlerprijs toegekend en in 2004 de Jeanne Oosting Prijs voor olieverfkunst.

“Vanwege zijn confronterende onderwerpkeuze neemt Ronald Ophuis een bijzondere plaats in binnen de Nederlandse kunst. Hoewel zijn schilderijen en tekeningen met beelden van seksueel misbruik, executies en oorlogstaferelen tot controverses hebben geleid, is dat zeker niet het doel van Ophuis. Door onderwerpen weer te geven die wij liever niet willen zien en die ons bevattingsvermogen te boven gaan, wil hij ‘het kwaad’ een gezicht geven. Daarom heeft hij zichzelf wel eens omschreven als een ‘boodschapper van het slechte nieuws’, waarbij de gevoelswaarde van zijn werk zo nauw mogelijk aansluit bij ervaringen van angst, eenzaamheid en pijn.’

VRIJDAG 28 MEI

11.00 – 16.30 uur

Lezingen en presentaties over het thema ‘Parallele universums’ van respectievelijk **Ton Thelen** (over **Gerard van Lankveld**), **Jasper de Beijer** en **Saskia Boddeke**.

Ton Thelen (1948), historicus en cultuursocioloog, heeft veel historische publicaties over het religieuze en culturele leven in Brabant op zijn naam staan. In 2005 verscheen zijn boek over de Brabantse outsiderkunstenaar **Gerard van Lankveld (1947)**, die in 1976 in zijn woning en tuin in Gemert zijn eigen keizerrijk Monera Carkos Vlado schiep. De eigen wereld van Gerard van Lankveld ontstond doordat hij als vijftienjarige 'stom en gek' werd verklaard door leeftijdgenoten die hem voortdurend pestten. Hij ontsnapte naar een eigen wereld. In de loop van de tijd nam deze eigen wereld steeds concretere vormen aan en werd een rijk, een eigen staat. Van Lankveld voorzag zijn rijk van allerhande voorwerpen. Hij creëerde een eigen tijdmeting, bouwde vliegtuigen en een duikboot, een stoomtrein en allerlei communicatiemiddelen als telefoons en een filmcamera. Daarnaast construeerde hij diverse natuurkundige instrumenten, richtte monumenten en gedenktekens op, maakte sieraden en ontwierp een postzegel, een vlag, eigen geld en een volkslied. In 2005 wijdde Museum Dr. Guislain in Gent een tentoonstelling aan Monera Carkos Vlado van Gerard van Lankveld.

Jasper de Beijer (1973) studeerde aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten en aan de afdeling Autonome Vormgeving van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. In 2005 werd hem de Thieme KunstRAI Prijs toegekend. Hij had solotentoonstellingen in het Fotomuseum Den Haag, de Pulse Art Fair in New York en het Museum of Contemporary Art in Denver (USA), en exposeert regelmatig bij Galerie Nouvelles Images in Den Haag. Hij ontwikkelt complexe maquettes, vaak geïnspireerd op historische onderwerpen en gebeurtenissen, die hij vervolgens fotografeert. Met een mix van fotografie, tekenkunst, papier-maché, maquettes, digitale beeldbewerkingen en stijlmiddelen afkomstig uit reclame, strips, films en videoclippen, ensceneert en herschikt De Beijer dit verleden en creëert hij avon-

tuurlijke ambigue werelden waar je niet anders dan verwonderd door heen kunt dwalen.

Saskia Boddeke (1962) zie voor biografie pag. 12

GEMAK in de Vrije Academie

GEMAK is een samenwerkingsverband van de Vrije Academie met Gemeentemuseum Den Haag. In Gemak staan de ontwikkelingen in de kunst, het politieke en sociale debat en de verbinding daartussen centraal. Dit gebeurt niet alleen door het werk van kunstenaars te tonen, maar ook door middel van lezingen en debatten die voor een breed geïnteresseerd publiek toegankelijk zijn. Op de benedenverdieping van de Vrije Academie bevindt zich de expositieruimte van Gemak.

Het komend halfjaar brengt Gemak o.a. een tentoonstelling over kunst en de publieke ruimte (17 januari t/m 14 maart) en een tentoonstelling en workshops van **David Bade** (20 maart t/m 30 mei).

Gemak, Paviljoensgracht 20_24, Den Haag

Openingstijden Gemak: di t/m zo, 12.00-17.00 uur

Een actueel overzicht van de tentoonstellingen, debatten en andere activiteiten van Gemak kunt u vinden op: www.gemak.org

Contact: info@gemak.org of info@vrijeacademie.org

David Bade (1970) is een kunstenaar die naast een carrière in de 'so called mainstream artscenery' eind jaren negentig meer en meer de consequenties trok vanuit zijn werk en een uitgesproken positie innam t.a.v. zijn kunst en pogingen tot communicatie daarmee, en sociaal maatschappelijke environments organiseerde. Dit resulteerde onder andere tot het oprichten van het Instituto Buena Bista (IBB) op zijn geboorte-eiland Curaçao, waar Artist-in-Residence plekken gefaciliteerd worden en jongeren een gedegen vooropleiding geboden wordt op visueel creatief gebied.

Zie ook: www.badeblog.wordpress.com ;

www.institutobuenabista.com; www.arteswa.com

STAF

Marie Jeanne de Rooij Directeur

Hildegard de Graaf Zakelijk Leider

Felix Villanueva Coördinator DNA en Studium Generale

Tom van Vliet Coördinator Werkplaats Beeldend Platform

Mark de Weijer Coördinator Werkplaatsen, Kick-off en
Werkbeschouwing. www.markdeweijer.nl

BEGELEIDING

Bas de Boer www.debasdeboer.nl

Bill Boogaards www.haagsekunstenaars.nl/cv/141/Bill+Bogaarts

Elsa Hartjesveld [www.galerielutz.nl/kunstenaars/
hartjesveld/index.html](http://www.galerielutz.nl/kunstenaars/hartjesveld/index.html)

Pien Hazenberg www.pienhazenberg.nl

Henk Hubenet www.haagsekunstenaars.nl/cv/364/Henk+Hubenet

Ed van der Kooy www.edvanderkooy.nl

Moki Last www.mokilast.nl

Hans van Lunteren www.hansvanlunteren.nl

Mark van Overeem www.markvanovereem.nl

John de Rijke www.haagsekunstenaars.nl/cv/833/John+de+Rijke

Rob Steenhorst www.robsteenhorst.nl

Marijke Verhoef www.xs4all.nl/~marijkev/main.htm

Guido Winkler www.guidowinkler.com

ALGEMENE INFORMATIE

INSCHRIJVING & TARIEVEN

Inschrijving voor de werkplaatsen voor een heel jaar kan in de maanden september en januari. Bij inschrijving op ieder ander moment van het jaar of voor een kortere periode geldt een maandtarief.

Inschrijving voor DNA kan uitsluitend voor een heel jaar, vanaf september of januari, en voor maximaal twee jaar.

Tarieven met ingang van 1 januari 2010:

	per jaar	per maand
Deelnemerschap werkplaats	€ 1200,-	€ 150,-
Deelnemerschap werkplaats voor één dag per week	€ 950,-	€ 120,-
Deelnemerschap DNA	€ 3100,-	n.v.t.

Tarieven voor cursussen en Studium Generale staan elders in deze brochure. Alle prijzen zijn exclusief materiaalkosten.

Inschrijvingen kunnen tot twee weken voor de inschrijfperiode of cursus kosteloos geannuleerd worden. Bij annulering na deze periode wordt € 25,00 administratiekosten in rekening gebracht. In beide gevallen dient u schriftelijk te annuleren. Annulering na aanvang van de inschrijfperiode of de cursus is niet mogelijk. In dit geval blijft het volledige bedrag verschuldigd. Restitutie van het inschrijfgeld wordt dan niet meer verleend.

Ooievaarspaskorting

een kopie van een geldige pas of op vertoon van een geldige pas, 50% reductie op deelnemerstarieven en op workshops en projecten tot een maximum van 150 euro per persoon per jaar. Voor meer informatie over het verkrijgen van een Ooievaarspas neem contact op met de gemeente Den Haag.

Telefoon 070-3537500 of via: www.ooievaarspas.nl.

TOELICHTING

DEELNEMER

- Je kunt gebruik maken van de gemeenschappelijke werkplaatsen met zowel technische als artistiek-inhoudelijke begeleiding
- Je kunt gratis deelnemen aan Kick-off programma's en het Studium Generale
- Op cursussen krijg je 50 % korting

Voor al deze activiteiten geldt deelname op basis van inschrijving

DEELNEMERS VOOR ÉÉN DAG PER WEEK

- Je kunt één vaste dag per week gebruik maken van de werkplaatsen met zowel technische als artistiek-inhoudelijke begeleiding
- Je kunt gratis deelnemen aan het Studium Generale
- Je kunt op je vaste dag gratis deelnemen aan Kick-off programma's
- Op cursussen krijg je 50 % korting

Voor al deze activiteiten geldt deelname op basis van inschrijving

PROJECTEN

Als je voor een beperkte periode, in het kader van een project, gebruik wilt maken van de faciliteiten van de Vrije Academie, kun je

hierover contact opnemen met directeur Marie Jeanne de Rooij via info@vrijeacademie.org

TOELATING WERKPLAATSEN

Beoordeling en toelating voor de werkplaatsen geschieden gedurende het gehele jaar. Kandidaten dienen recent werk ter toetsing te tonen. Dit werk dient voldoende inzicht te geven in de potentiële kwaliteiten van de kandidaat. Wij denken aan een presentatie van minstens 10 werken, origineel of goed gedocumenteerd. Motivatie en de kwaliteit van het werk zijn de belangrijkste criteria voor toelating. Intakegesprekken vinden plaats op donderdagen tussen 10.00 en 17.00 uur. Afspraken hiervoor kunnen elke werkdag tussen 09.00 en 17.00 uur telefonisch worden gemaakt: T 070-3638968.

TOELATING DNA

De kandidaten voor DNA worden zo veel mogelijk actief geworven naar aanleiding van bezoeken aan eindexamenpresentaties of via adviezen van docenten van academies waaraan zij zijn afgestudeerd. Een vast, klein team van deskundigen binnen de Vrije Academie is verantwoordelijk voor de ballotage. Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met het secretariaat van de academie: T 070-3638968.

OPENINGSTIJDEN WERKPLAATSEN

maandag t/m donderdag, 09.00-22.00 uur

vrijdag, 09.00-17.00 uur

Voor alle deelnemers bovendien op: zaterdag, 10.00-17.00 uur

zondag, 12.00-17.00 uur

Het werkjaar 2010 begint op zaterdag 2 januari 2010. De werkplaatsen zijn in de periode januari t/m juni 2010 op de volgende dagen gesloten:

Goede Vrijdag t/m 2e Paasdag: 2 t/m 5 april

Koninginnedag 2010: 30 april

Hemelvaartsdag: 13 mei

1e en 2e Pinksterdag: 23 & 24 mei

N.B. Gedurende de maanden juli en augustus is de Vrije Academie van maandag t/m vrijdag geopend van 10.00-17.00 uur (dus niet in de avonden en in het weekend).

ADRESGEGEVENS

Vrije Academie

Werkplaats voor Beeldende Kunsten Den Haag

Paviljoensgracht 20-24

2512 BP Den Haag

Postadres: Postbus 36

2501 CA Den Haag

Telefoon: 00 31 (0)70 3638968

Email: info@vrijeacademie.org

Website: www.vrijeacademie.org

OPENINGSTIJDEN SECRETARIAAT

Secretariaat: Renée Krayenbrink en Marie Louise Schoondergang
Telefonisch bereikbaar op werkdagen van 09.00 tot 17.00 uur.

Voor praktische zaken zoals het huren van lockers en het aanvragen van tags is de balie van het secretariaat van de Vrije Academie geopend op dinsdag tussen 14.00 en 16.00 uur en op donderdag tussen 10.00 en 12.00 uur.

COLOFON

Samenstelling:

Hildegard de Graaf

Renée Krayenbrink

Marie Jeanne de Rooij

Marie Louise Schoondergang

Felix Villanueva

Mark de Weijer

Typografie:

Wigger Bierma

Druk:

Albani, Den Haag

© Vrije Academie Werkplaats voor Beeldende Kunsten
Den Haag, 2010